

SYSTEMAATTISEN KEHYSTÄMISEN OPAS

Kuinka voittaa kamppailut äänestäjien mielipiteistä

Kari Hirvi
2023

Sisällysluettelo

1	MITÄ ON KEHYSTÄMINEN?	3
2	KEHYSTYKSEN SÄÄNNÖT	3
3	MUUTA NEGAATIOT VASTAKOHDIKSI	4
4	LYHYITÄ ESIMERKKEJÄ	4
4.1	MÄENPÄÄ JA PROVINSSI	4
4.2	RIIKKA PURRA JA KELPOISUUS MINISTERINÄ	5
4.3	VALTIOVARAINMINISTERI JA RASISTISET TEKSTIT	5
4.4	”RASISMIN HYSSYTTelyn PITÄÄ LOPPUA NYT”	6
4.5	MIELIPIDEVAIKUTTAMISEN VIPPASKONSTIT	6
4.6	ARVOT JA IHMISKÄSITYS	6
4.7	PERUSSUOMALAISET JA RASISMI	7
4.8	MARTIN LUTHER KING	7
4.9	HENKILÖN USKOTTAVUUDEN MITÄTÖINTI	8
5	PITKIÄ ESIMERKKEJÄ	8
5.1	VÄESTÖNVAIHTO-TERMIN NORMALISOINTI	8
5.2	KEHYKSEN VAIHTAMINEN KAMPPAILUN AIKANA	9
5.3	ASIOIDEN VERTAILEMINEN	11
5.4	VASTUSTAJAN ISKUN PAKETOIMINEN	11
6	VÄÄRIÄ TAPOJA VASTATA VASTUSTAJAN KEHYKSEEN	13
7	NAURETTAVUUDELLA VASTAAMINEN	14
8	KIRJALLISUUSLÄHTEET	15

Muutoshistoria

Tämän dokumentin muutoshistoriaan päivitetään, kun dokumentista julkaistaan seuraava versio. Muutoshistoria kertoo muutokset edelliseen versioon nähden.

Versio	Päiväys	Yhteenveto muutoksista
0.4	11/2023	Alustava versio yhteisökommentteja varten.
1.0	11/2023	Ensimmäinen versio.
1.1	12/2023	Lisätty kappale ”Naurettavuudella vastaaminen”.

1 Mitä on kehystäminen?

Kehystäminen on kommunikaatiota siten, että siinä käytetty kieli aktivoi haluttuja ideoita ja assosiaatioita, joita kommunikaatiossa ei suoraan sanota. Viestin vastaanottaja on tietoinen niistä asioista, jotka siinä suoraan sanotaan, mutta viesti ei ole koskaan pelkästään vain se mitä sanotaan. Selväsanaisen viestin ympärille liittyy sanomatonta viestintää, josta kuulija ei ole tietoinen, mutta joka vaikuttaa alitajuisesti tunnetasolle.

Kehystäminen on selväsanaisen viestin suunnittelua siten, että huomioidaan siihen liittyvä sanomaton viestintä ja maksimoidaan haluttu vaikutus.

Kyllä, melko abstraktisti sanottu. Useiden kirjojen sisältöä ei voi muutamaaan lauseeseen tiivistää, joten asian ymmärtämiseksi kannattaa tutustua lopussa mainittuun kirjallisuuteen.

2 Kehystyksen säännöt

Teoria

1. Ajattelu tapahtuu aivoissa. Mielipiteet, asenteet, toiveet, huolet, tunteet, reaktiot ja niin edespäin ovat koodattuna aivojen hermosolujen yhteyksiin, neuroneihin. Se, että onko materiaalisen maailman ulkopuolella jotain muuta, on filosofinen kysymys, mutta se ei vaikuta käytäntöön. Käytäntöön vaikuttaa tutkittu fakta, että ajattelulla ja neuroneilla on yhteys. Kun neuroneissa sähkö kulkee, niin ajatuksia syntyy. Mitä ajatuksia, se riippuu kuinka neuronit ovat keskenään kytkeytyneet. Mitä enemmän samoja neuronien välisiä yhteyksiä aktivoidaan, sitä vahvemmit ne tulevat. Tätä kutsutaan oppimiseksi. Vastaavasti, jos yhteyksiä ei aktivoi, ne heikkenevät. Tätä kutsutaan unohtamiseksi.
2. Poliittinen vaikuttaminen, ja vaikuttaminen yleensäkin, on uusien asenteiden oppimista ja vanhojen unohtamista. Neuronien kielellä ilmaistuna kyse on uusien kytkentöjen vahvistumisesta ja vanhojen kytkentöjen heikkenemisestä.
3. Vaikuttamisessa on käytettävä sellaista kieltä (puhuttua ja kirjoitettua), joka aktivoi niitä ajatuksia, joita halutaan yleisön omaksuvan. Kääntäen tämä tarkoittaa, että vastustajan ajatusten toistamista on vältettävä. Uudet ajatukset opitaan, vanhat unohdetaan.

Käytäntö

1. Omien viestien lähettäminen:
 - a. Vältä negaation (ei-sanana) käyttöä, kun vastustat jotain. Esitä vastustettavan asian vastakohta tai vaihtoehtoinen tapa ajatella asiaa. Aina negaatiota ei voi välttää, mutta useimmiten voi.
2. Vastustajan haasteisiin vastaaminen:
 - a. Tunnista vastustajan kehys ja älä koskaan vastaa sen sisällä. Vastaa omalla kehyksellä.
 - b. Pyri vetämään keskustelu kohti omaa ajatusmaailmaa ja omia käsitteitä, jos ne istuvat luontevasti haasteen aiheeseen.
3. Valheiden/disinformaation käsittely:
 - a. Käytä ”totuussämpylää”, jonka ideana on käsitellä valhe, mutta samalla minimoida valheen toistamisesta johtuva valheen vahvistuminen. Rakenne on tämä:
 - i. Kerro (painokkaasti) mikä on totta.
 - ii. Käsittely valhe ja kiistä se.
 - iii. Kerro (painokkaasti) mikä on totta.

3 Muuta negaatiot vastakohtiksi

Ohessa esimerkkejä viesteistä, jotka on kehystetty uudelleen tehokkaammiksi. Tekniikkana on käytetty negaatioiden (ei-sanat) muuttamista vastakohtikseen. Negaatiota käyttäessä joutuu toistamaan vastustettavan asian, mikä on huono juttu, koska toisto vahvistaa asiaa.

#	Negaatiokehys (älä käytä)	Vastakohtakehys (käytä tätä)
1	"– Viittaukset väestönvaihtoon tai demografisiin muutoksiin poliittisen retoriikan tasolla ovat eri asia kuin terroristisen väkivallan perusteleva kyseisellä teoriolla" Juuri tämä on asian pihvi. Väestönvaihto-sanana käyttö ei tee ihmisestä ekstremistiä.	"– Viittaukset väestönvaihtoon tai demografisiin muutoksiin poliittisen retoriikan tasolla ovat eri asia kuin terroristisen väkivallan perusteleva kyseisellä teoriolla" Juuri tämä on asian pihvi. Tavalliset ihmiset voivat huoletta käyttää väestönvaihto-sanaa.
2	- Monikulttuurisuus EI ole rikkaus, vaan valtava menoera. - Suomalaiset EIVÄT ylikuluta, vaan Suomi on maailman ekologisimpia valtioita. - Suomessa EI ole patriarkaalista kulttuuria tai naisia sortavia rakenteita.	- Monikulttuurisuus on yhteiskuntaa köyhdyttävä valtava menoera. - Suomalaiset kuluttavat kohtuullisesti ja Suomi on maailman ekologisimpia valtioita. - Suomessa on tasa-arvoinen kulttuuri ja naisten asema on hyvä.
3	Maahamme tuleva maahanmuutto EI korjaa taloudellista huoltosuhdetta eikä kestävyysvajetta eikä paranna hyvinvointijärjestelmän rahoituspohjaa. Päinvastoin. Pelkkä (lisääntymishaluisten) ihmisten roudaaminen maahan ei auta. Tämä ei ole uskonkysymys, vaan täyttä totta.	Maahamme tuleva maahanmuutto huonontaa huoltosuhdetta ja kestävyysvajetta sekä rapauttaa hyvinvointijärjestelmän rahoituspohjaa. Pelkkä (lisääntymishaluisten) ihmisten roudaaminen maahan heikentää tilannetta. Näin se vaan on, kun asiaa järjellä tarkastelee.

4 Lyhyitä esimerkkejä

Kun poliittinen vastustaja esittää väitteen tai kysymyksen, se on aina kehystetty vastustajan näkökulmasta myönteisesti eli sellaiseksi mitä hän ajaa. Nyrkkisääntö on, että älä koskaan vastaa vastustajan antamassa kehyksessä, tai olet hävinnyt väittelyn jo heti kättelyssä.

Tässä kappaleessa on esimerkkejä, kuinka vastustajan haasteeseen vastataan omalla kehyksellä, näkökulmalla. Esimerkit perustuvat keskusteluihin sosiaalisessa mediassa.

4.1 Mäenpää ja Provinssi

Vastustaja haastaa kehyksessä	Vastaa omalla kehyksellä
Onko syytä viedä asiaa eteenpäin jos saat ilmaisen vip-kutsun ja järjestäjä heittää sinut ulos festivaalialueelta sen jälkeen kun hän kokee, että olet rikkonut yhteisiä pelisääntöjä? Isäntä päättää pelisäännöt. Ei kyläilevä vieras.	Mutta ovatko yhteiset pelisäännöt lain mukaiset? Tai tarkemmin kysyttynä onko laillista antaa rangaistus, jos pelisäännöistä poiketaan? Ruokakauppaan mentäessä ei tarvitse sitoutua kaupan arvoihin. Ilmaiseen taidenäyttelyyn mentäessä ei tarvitse sitoutua näyttelyn arvoihin. Hyvä käytös ja lakien noudattaminen riittää.
Selitys	
Ihmisten ajattelu on metaforista. Maailmaa ymmärretään metaforien, vertauskuvien, kautta.	

Vastustajan kehys on "pelisääntöjen noudattaminen" ja metafora "isäntä ja vieras". Siinä oletetaan (muttei suoraan sanota ja siksi useimmat eivät huomaa), että pelisäännöt ovat reiluja ja oikeudenmukaisia. Reiluus on suomalainen ydinarvo. Maatalousyhteiskunnan arvot ovat suomalaisia vielä lähellä ja "isäntä" -käsitteellä on merkittävää painoarvoa.

Kaksi virkettä (=ajatusta) "Isäntä päättää pelisäännöt. Ei kyläilevä vieras" sitoo kehysten ja metaforan yhteen. Siinä valossa Mäenpää näyttää törppöilevältä vieraalta, joka on rikkonut reiluja sääntöjä.

Vastauksessa esitetään oma vaihtoehto, joka kyseenalaistaa vastustajan kehysten. Vastaus ohjaa ihmisiä ajattelemaan ovat pelisäännöt reiluja. Siinä pohditaan (muttei väitetä), että onko pelisääntöjen rikkomisesta seurannut rangaistus laillinen. Tarkoituksella ei käytetä sanaa "rikkominen", koska se viittaa väärin tekemiseen.

Vastauksen metaforana käytetään ruokakauppaa ja *ilmaista* taidenäyttelyä. Ilmainen on tärkeä, koska Mäenpään lippukin oli ilmainen. Tämä vie näyttely metaforan hiukan lähemmäs tätä tapausta kuin ruokakaupan, jossa asiat maksavat.

4.2 Riikka Purra ja kelpoisuus ministerinä

Vastustaja haastaa kehyksessä	Vastaa omalla kehyksellä
<p>Riikka Purra ei ole edellytyksiä jatkaa valtiovarainministerinä.</p> <p>Hän suostui pahoittelemaan väkivaltaisia rasistisia kirjoituksia vasta julkisen paineen alla.</p> <p>Irtisanoutuminen ihmisvihasta ei tunnu vilpittömältä, kun johtaman puolueen tavoite on rasismien normalisointi.</p>	<p>Puolueen tavoite on ohjelmassamme ja hallitusohjelmassa olevien kirjausten läpivieminen äänestäjien tahdon mukaisesti. Ne ovat hyviä ja perusteltuja tavoitteita.</p> <p>Perussuomalaiset on suorapuheinen puolue. Joskus totuus voi olla kuin solvaus, mutta olemme silti sen puolella. Tämä voi johtaa väärinymmärryksiin, mutta korjaamme niitä ystävällisesti ja hyvässä hengessä.</p>
Selitys	
<p>Vastustaja aloittaa esittämällä väitteen Purran ministerikelpoisuudesta. Väitettä perustellaan ensin Purran toiminnalla ja sitten organisaation pahantahtoisella tavoitteella ("rasismien normalisointi"), joka esitetään totena.</p> <p>Vastauksessa torjutaan heti pahantahtoinen tavoite ja käännetään huomio puolueen ohjelmiin. Purran toiminta kehystetään esittämällä se puolueen periaateohjelman mukaiseksi, totuuden puhumiseksi.</p>	

4.3 Valtiovarainministeri ja rasistiset tekstit

Vastustaja haastaa kehyksessä	Vastaa omalla kehyksellä
<p>Valtiovarainministerin aiemmat rasistiset, väkivaltaiset ja ihmisvihameliset tekstit järkyttävät. Ihminen voi muuttua, mutta se pitää pystyä osoittamaan. Anteeksipyyntö mitataan teoilla, ei puheilla. (1/6)</p>	<p>Vasemmisto ei osaa sanoa minä päivänä anteeksiäntö on täydellinen. Vasemmisto tietää vain, että tuo päivä ei ole tänään.</p> <p>Edellistä lorua toistetaan joka päivä.</p> <p>Sama pätee myös tekoihin. Mikään teko tai tekojen määrä ei tuo täydellistä anteeksiäntöä.</p> <p>Onko tämä sitä SDP:n mainostamaa ihmiskäsityksen ja arvojen erilaisuutta?</p>
Selitys	

Vastustaja aloittaa negatiivisella leimalla samalla tarjoten valtionvarainministerille pelastuksen mahdollisuutta, jos se vain tapahtuu vastustajan ehdoilla.

Vastauksessa huomio kiinnitetään siihen, että pelastusta ei kuitenkaan ole aidosti tarjolla vaan tarkoituksena on loputon nöyryyttäminen. Lopuksi vedotaan vastustajan omiin periaatteisiin, että onko nöyryyttäminen niiden perustella oikein.

4.4 ”Rasismien hyssyttelyn pitää loppua nyt”

Vastustaja haastaa kehyksessä	Vastaa omalla kehyksellä
<Linkki HS pääkirjoitukseen, jonka otsikko on ”Rasismien hyssyttelyn pitää loppua nyt”>	Mitä ikivanhojen kirjoitusten kaiveleminen palvelee? Noitajahtia tämä on. Kohtuutonta vaatia ihmisiä tilivelvollisiksi jokaisesta risahduksesta. Reilumpaa on arvioida mitä ministerit ja hallitus tekevät nyt. Reilumpaa on arvioida tekemisen vaikutusta. Sitä kansakin arvostaa.
Selitys	
Vastustaja syyllistää HS:n arvovallalla liittämällä rasismiartikkelin. Vastauksessa huomio käännetään kohtuuteen ja reiluuteen, jotka ovat suomalaisia perusarvoja. Myös tekeminen on kansan keskuudessa pohdiskelua arvostetumpaa.	

4.5 Mieli-pidevaikuttamisen vippaskonstit

Vastustaja vastaa viestiin, jossa käsiteltiin ammattimaista kehystystä.

Vastustaja haastaa kehyksessä	Vastaa omalla kehyksellä
Valitettavasti tarjoat myös vippaskonsteja mieli-pidevaikuttamiseen. Onneksi aika läpinäkyviä ja vielä julkisesti, joten niistä varmaankin on jo otettu koppia.	Tarjoamani keinot ovat tutkittua tietoa, joka toimii. Muilla puolueilla on paljon pidempi kokemus vaikuttamisesta ja ammattimainen kehystäminen on niillä arkipäivää. Vai ovatko ne amatöörejä? En usko. PS on altavastaajana psykologian hyödyntäjänä vaikuttamisessa, mutta perästä tullaan.
Selitys	
Vastustaja aloittaa epärehellisyyden leimalla, jossa pyritään horjuttamaan uskottavuutta. Vastauksessa korostetaan avoimuutta ja ammattimaisuutta. Tuskin vastustajakaan haluaa ajatella, että hänen oman puolueensa tai siellä työskentelevät henkilöt olisivat amatöörejä.	

4.6 Arvot ja ihmiskäsitys

Vastustaja haastaa kehyksessä	Vastaa omalla kehyksellä
SDP kertoi ennen vaaleja, ettemme menisi hallitukseen PS:n kanssa, koska ihmiskäsityksemme, arvomme ja tavoitteemme ovat liian kaukana toisistaan. Tätä paheksuttiin. Ehkä nyt ymmärrystä on enemmän. Mikään puolueesta viime viikkoina esiin tullut ei ole ollut uutta tai yllättävää.	Onko Lindtmanilla vielä natsisympatioita? Onko ääriajattelu pesiytynyt SDP:hen laajemminkin? Kuinka aiotte selvittää SDP:n mahdolliset kytkökset ääriliikkeisiin? Ei mitään järkeä! Edelliset kysymykset ovat järjettömiä. Teinisekoilun sekoittaminen ääritoimintaan on tarkoitushakuista skandaalin luomista. Lindtman on kuin kuka tahansa meistä, inhimillinen ihminen. Meillä

	<p>kullakin on oma menneisyytensä riemun hetkineen ja mokailuineen.</p> <p>Lindtmanin kuvakohussa on ilmiselvästi kyse SDP:n puheenjohtajapelistä. On äärimmäisen epäilevä ja kohtuutonta joutua tällaisen kampanin kohteeksi. Ilmeisesti se kuitenkin mahtuu sosiaalimokraattiseen ihmiskäsitykseen ja on SDP:n arvojen mukaista, pohdinpa vain.</p> <p>Perussuomalaisiin arvoihin kuuluu reiluus, kohtuus ja suorapuheisuus. Haluamme olla kansaa lähellä, puhua kansan kieltä, ymmärtää kansaa sen omilla ehdoillaan.</p> <p>Meihin kohdistuvat syytökset ja paheksunta ovat seurausta suorapuheisuudesta. Tästä huolimatta Perussuomalaiset aikovat puhua suoraan ja jatkaa kansan ymmärtämistä. Sinun sekä lähipiirisi tulevaisuuden varmistaminen tarvitsee sitä.</p>
Selitys	
<p>Vastustaja vetoaa PS:n oletettuihin pahantahtoisin motiiveihin, jotka ajatellaan olevan yleistä tietoa.</p> <p>Vastauksessa huomio kiinnitetään SDP:n sisäiseen puheenjohtajakamppailuun, jonka aikana Lindtmanin natsikuvat tulivat julki. Ne todetaan kohtuuttomiksi. Lindtmanin puolustaminen toimii johdantona PS:n periaateohjelman hyviin arvoihin.</p>	

4.7 Perussuomalaiset ja rasismi

Vastustaja haastaa kehyksessä	Vastaa omalla kehyksellä
<p>Tämä olisi tärkeää huomioida: Perussuomalaisten noustua valtaan rasistisella agendalla, myös monissa muissa puolueissa rasismi on normalisoitunut ja ottanut tilaa. Tämä trendi näkyy myös muissa Pohjoismaissa. Selittää myös kokoomuksen suhtautumisen juuri nyt. Eduskunnassa....1/</p>	<p>620 000 ihmistä äänesti Perussuomalaisia eduskuntavaaleissa. Oikeudenmukaisuus vaatii, että kansan ääntä kuullaan. PS taistelee hallituksessa sen puolesta, että työtä, hyvinvointia ja turvallisuutta olisi jokaiselle lisää. Kaikki eivät tästä pidä vaan yrittävät vetää Perussuomalaiset pahantahtoisuuden niljakkaaseen suohon. Hyvä voittaa lopulta.</p> <p>Työskentelemme sen puolesta, että Suomi olisi parempi paikka elää sinulle, sinun perheellesi ja sinun lapsillesi.</p>
Selitys	
<p>Vastustaja aloittaa negatiivisella rasismileimalla. Rasismin väitetään normalisoituneen ja tueksi viitataan muihin Pohjoismaihin.</p> <p>Vastauksessa korostetaan PS:n kansalta saamaa oikeutusta. Rasismileima selitetään vastustajien pahantahtoisuudella, josta PS kuitenkin selviää, koska lukijan perhe ja lapsien tulevaisuus sitä tarvitsee.</p>	

4.8 Martin Luther King

Vastustaja haastaa kehyksessä	Vastaa omalla kehyksellä
<p>Martin Luther King "Pahinta ei ole pahojen ihmisten pahuus, vaan hyvien ihmisten hiljaisuus." Tämä on totta tänäänkin.</p>	<p>Martin Luther King antoi äänen äänettömille ja ajoi oikeudenmukaisuutta yhteiskuntaan. Kansa on äänestänyt Perussuomalaiset hallitukseen, jossa käymme hommiin ja palautamme suomalaisten</p>

	tulevaisuudenuskon. Hiljaisuuteen emme suostu. Epäkohdat on nähtävä ja niistä on puhuttava, jotta ne voi korjata. Lastemme tulevaisuuden tähden.
Selitys	
Vastustaja vihjaa hienovaraisesti, että Kingin ”pahojen ihmisten pahuus” viittaa Perussuomalaisiin.	
Vastauksessa korostetaan Kingin hyviä ja oikeudenmukaisia tavoitteita. Pienen ihmisen puolella oleva King rinnastetaan Perussuomalaisten tekemisiin.	

4.9 Henkilön uskottavuuden mitätöinti

Vastustaja haastaa kehyksessä	Vastaa omalla kehyksellä
Onko Kari Hirvi niitä analytikkoja, jotka ovat jo todistaneet maapallon olevan litteä? Siis niin kuin entinen persujen kansanedustaja Turtiainenkin julistaa.	Eikös litteys ole päivänselvää? En jaksa sellaisia todistella. Ulos vaan katselemaan, siellä mitään palloa näy. Taivas on ylhäällä ja maa alhaalla.
Selitys	
Vastustaja yrittää tehdä kohteensa naurunalaiseksi. Naurunalaiseksi tekeminen on todella tehokas auktoriteerin murtaja, jos sen saa toimimaan.	
Vastaus on haastettakin naurunalaisempi. Lukija pikemminkin nauraa kuin ajattelee kohdetta naurunalaisena.	

5 Pitkiä esimerkkejä

5.1 Väestönvaihto-termin normalisointi

Tämä esimerkki on kaksiosainen. Vastustuksen kohteena on sosiaalisessa mediassa julkaistu teksti, jossa mietitään strategiaa, kuinka väestönvaihto-termi saataisiin yleisesti hyväksytyksi. Vastustaja aloittaa haasteella 1, tähän vastataan, jonka jälkeen vastustaja esittää haasteen 2.

Haaste 1:

Vastustaja haastaa kehyksessä	Vastaa omalla kehyksellä
Vastaus kysymykseen "Miksi väestönvaihto-termiä vastustetaan?": koska se ei vastaa todellisuutta. Se, että persumieliset itsepintaisesti puhuvat väestönvaihdosta, leimaa koko puolueen yhä tiiviimmin osaksi pöyhöoikeistoa. Hirvi matkii Goebbelsia ja kuinka hänelle kävikään... 1/x <Vastaus väestönvaihto-termin kehystämiseen. Ketjussa useita viestejä, jotka liittyvät natseihin.>	Kiitos palautteesta, jonka pituudesta päätellen tekstini on luettu ja ymmärretty. Toisen maailmansodan menneisyyden haamuja on aivan turha käydä kaivelemaan. Tekstini perustuu tuoreempaan tutkimustietoon. Tavoitteena on nostaa PSn poliittinen vaikuttaminen samalle tasolle muiden puolueiden kanssa. Muilla, vanhemmilla, puolueilla on paljon pidempi kokemus ja osaaminen systemaattisesta kehystämisestä kuin PSlla. Vai luuleeko joku, että ne eivät näin tee? Ovatko ne amatööriä? En usko. Avoimuus erottaa PSn muista puolueista. Uskallemme kertoa avoimesti äänestäjille, että teihin vaikutetaan. Meillä on rohkeutta tehdä se. Näin luodaan luottamusta kannattajien ja puolueen välille. Mikä on tilanne muissa puolueissa?
Selitys	

Vastustajalla strategian lukeminen on ilmeisesti mennyt tunteisiin, koska pöyhöikeisto, natsit ja Goebbels vedetään mukaan.

Vastauksessa torjutaan natsivertaukset naurunalaisina. Vedotaan hyviin asioihin, tieteeseen ja avoimuuteen, sekä korostetaan ammattimaista tekemistä.

Haaste 2:

Vastustaja haastaa kehyksessä	Vastaa omalla kehyksellä
<p>Jotain termiä toistamalla valhe voi muuttua todeksi vain olosuhteiden ollessa poikkeuksellisen otolliset. Suomalaisessa hyvinvointivaltiossa se on todella vaikeaa, ellei sitten sosiaaliturvaa leikata rajusti. Mutta hei, niinhän hallitus on juuri tekemässä...</p>	<p>Fysikaalisen maailman kuvaaminen binäärisillä totta/valhetta ominaisuuksilla on melko yksiselitteistä. Esimerkiksi "maa on pallon muotoinen" on totta ja "maa on litteä" on valhetta. Suurin osa ihmisistä on tätä mieltä. Mitä abstraktinpaan asiaan siirrytään, niin sitä vaikeammaksi binäärinen totta/valhetta luokittelu muuttuu. Tilalle tulee jatkumo "enimmäkseen totta <-> enimmäkseen valhetta".</p> <p>Jotkut käsitteet ovat niin lähellä toisiaan, että ne voi tulkita tosiksi tai valheiksi, katsantokannasta riippuen. Esimerkiksi "väestönvaihto" ja "väestörakenteen muutos". Kumman kannan omaksuu riippuu siitä, kumman perusteluista on kuullut enemmän toistoa.</p> <p>Tavoite saada "väestönvaihto" yleisesti hyväksytyksi on hyväntahtoinen tavoite. Väestönvaihto aktivoi ihmisiä ajattelemaan mitä väestörakenteen muutos tarkoittaa heidän elämässään. Naapurit muuttuvat, lasten kouluympäristö muuttuu, yhteiskunta muuttuu. Tämän perusteella ihmiset voivat itse päättää mitä mieltä ovat kehityksestä, jota väestönvaihdoksi kutsutaan.</p> <p>Perussuomalaisten arvoja ovat oikeudenmukaisuus ja rehellisyys. Kunnioitamme totuutta ja yksilön henkistä kasvua. Väestönvaihto -termillä yksilöitä kannustetaan ajattelemaan. Päättämään itse minkälainen totuus on rehellinen kuva meneillään olevasta väestörakenteen muutoksesta.</p>

Selitys

Vastustaja liittää valheiden normalisoinnin ja hyvinvointivaltion purkamisen yhteen. Tämä on ihan hyvä kehysten muutos aikaisempaan nähden.

Vastaus on abstrahoitu astetta korkeammalle. Tämä sen takia, että vastustaja on keskimääräistä twiittaajaa pätevämpi argumentoija. Abstraktissa maailmassa vastustajan iskut on helppo välttää vetoamalla yleisiin hyviin asioihin. Jos vastustaja haluaisi jatkaa iskemistä, niin hänen olisi vedettävä keskustelu takaisin konkreettiseen maailmaan.

5.2 Kehyksen vaihtaminen kamppailun aikana

Lyhenteet

- H1, H2 = haastaja, väittelyssä on kaksi haastajaa
- P1, P2 = puolustaja, väittelyssä on kaksi puolustajaa

	Viesti	Selitys
H1	Jotkut ovat ihmetelleet, mitä järkeä on tarkastella ministereiden aiempia kirjoituksia ja toimintaa eikä arvioida heitä pelkästään nykyisen ministerityön perusteella. Vastaus löytyy perustuslaista: sen mukaan ministereiden on oltava rehellisiksi ja taitaviksi tunnettuja.	Kehys asetetaan. Kyseenalaistetaan ministerien perustuslaillinen oikeus toimeensa.
P1	Oletko oikeasti tätä mieltä? Että tuo lause "ministereiden on oltava rehellisiksi ja taitaviksi tunnettuja" ulottaa jonkinlaisen velvoitteen tarkastella ministereiden aikaisempia kirjoituksia ties kuinka kauas? No, kuinka kauas? Mihin laitetaan raja?	P1 puolustaa, mutta vastaa H1:n kehyksessä. Keskustelun aihe on, että onko ministereillä oikeus paikkaansa vai ei.
H1	Kyse ei ole mielipiteestäni vaan perustuslain kirjauksesta. Jostain syystä joillekin on ollut epäselvää, miksi ministerin aiemmallakin toiminnalla on merkitystä.	Koska kehystä ei vaihdettu, niin H1 jatkaa ministereiden kyseenalaistamista.
P2	Käytännön tulkinta perustuslain kirjauksessa on, että 5kk ehdollinen vankilatuomio ei ole este ministerin pestille. Kuinka suuri on Riikka Purran mahdollinen rikkomus tähän verrattuna?	Kehyksen vaihto. Puolustaja 2 tulee mukaan ja vaihtaa kehuksen. Nyt verrataan Purran toimintaa oikeaan tuomioon.
H2	Kuka tätä pystyy arvioimaan? 5kk ehdollinen ei paljon vaadi?	H2 yrittää tuomiota vähätellen kääntää huomion pois vertailusta.
P2	Jokainen pystyy itse arvioimaan oman moraalinsa perusteella. Onko 5kk ehdollista luottamusaseman väärinkäytöstä pahempi kuin 15v vanhat kirjoitukset?	P2 kääntää huomion takaisin tuomion ja Purran toiminnan vertailuun.
H2	Niin minä en pysty arvioimaan tuota. Esim. Breivikin yksi innostaja oli Jussi Halla-aho ja hänen kirjoitukset. Ehkä sinä pystyt arvioimaan. Vanhojen kirjoitusten kanssa tärkeintä on että onko mieli muuttunut. Muutenhan se on sama kun olisi eilen kirjoitettu.	H2 ymmärtää, ettei ole tässä vertailussa vahvoilla. Hän yrittää päästä pälkähästä abstrahoimalla ja viittaamalla väärään tietoon (Breivik ja Halla-aho). H2 haastaa P2:n "...sinä pystyt arvioimaan" -tyylillä, jossa P2 kehystetään besserwisseriksi.
P2	Joo, niin pystynkin. Oikeuslaitoksen langettama 5kk ehdollista vankeutta luottamusaseman väärinkäytöstä on paljon pahempi kuin somepöyritysten langettama ajatusrikos ihmisten tunteiden loukkaamisesta.	P2 sanoo vertailun lopputuloksen olevan sellainen mitä todennäköisesti suurin osa lukijoistakin on mieltä.
H2	Selvä. Jos itse olisin kiihottanut teksteilläni jonkun ampumaan kymmeniä ihmisiä, niin pitäisin sitä pahempaan asiana kuin 5kk tuomiota. Talousrikoksiahan meillä ei edes juuri noteerata. Mutta taisitkin vain haluta puolustella sairasta rasismia.	Kehyksen vaihto. H2 toteaa epäonnistuneensa vertailukehyksessä, joten hän vaihtaa aihetta (eli kehystä)
P2	Pisteet tästä kehysten vaihdosta ja valheellisen narratiivin käytöstä, jolla Halla-aho ja Breivik liitetään yhteen. Oletko itse keksinyt tämän taktiikan vai kirjoista lukenut? Itselläni jälkimmäinen ja sen päälle	Kehyksen vaihto. P2 ei mene lankaan vaan vaihtaa kehystä.

kehystyksen harjoittelua somessa. Hyvin se sinullakin sujuu, tsemppiä vaan vaikuttamiseen.	
--	--

5.3 Asioiden vertaileminen

Totuussämpylän rakennetta voi käyttää myös silloin, kun kyseessä ei ole suoranaisten valheiden torjunta. Esimerkiksi jos halutaan tai joudutaan vertailemaan omaa ja kilpailevaa näkökulmaa. Kilpaileva näkökulma joudutaan valitettavasti toistamaan, mutta toiston aiheuttamaa vahinkoa voi minimoida leipomalla kilpaileva näkökulma oman näkökulman sisään.

#	Alkuperäinen	Totuussämpylä
1	<p>Väite: "PS iskee silmää äärioikeistolle." Todellisuus: - PS:ää äänesti 620 000 suomalaista. - Radikaaliin laitaoikeistoon kuuluvaa sinimustaa puoluetta äänesti 2 300. Kysymys: Miksi PS ihmeessä flirttailisi pikkuruksille radikaaliporukoille?</p>	<p>(1) PS:ia äänesti 620 000 suomalaista. Se on iso joukko ihmisiä, jotka ovat luottaneet Perussuomalaisiin tämän maan tulevaisuuden takuumiehinä ja -naisina. Demokratiaan kuuluu mielipiteiden vapaus. (2) Äärimmäisen radikaaleja mielipiteitä edustava sinimusta puolue sai mitättömät 2300 ääntä. (3) On selvää, että näillä näkemyksillään sinimusta puolue on vahvasti marginaalissa. Todellisuudessa PS:n sanoma puhuttelee laajoja kansankoukkoja ja PS:n sanoma on heidän sanomansa.</p>
	Selitys	
	<p>Alkuperäinen viesti tarjoaa lukijalle mahdollisuuden pohtia i) iskeekö PS silmää äärioikeistolle vai ei, ii) flirttaileeko radikaaliporukan kanssa vai ei. Lukijaa ei kannata kannustaa tällaisille ajatuskuluille. PS:n ja sinimustan liikkeen yhteys halutaan kumota. Tämä on esimerkissä tehty. Totuussämpylän kunkin kolmen osan alku (1) totuus, (2) "valhe", (3) totuus, on ilmaistu numerolla. Huomaa, että kohdan (2) "valhe" on asia, jonka merkitys halutaan minimoida. Bonuksena "... takuumiehinä ja -naisina." korostaa, että sukupuolia on kaksi vaikkei sukupuolien määrä ollutkaan viestin aiheena.</p>	

5.4 Vastustajan iskun paketoiminen

Jos vastustaja iskee ensin tai vastaa viestiin tavalla, joka sisältää faktoja tai yleisesti hyväksytyjä näkökulmia, niin iskua voi pehmentää paketoimalla se totuussämpylään. Faktat (tai näkökulmat) paketoidaan sämpylän keskelle "valhe" osioon, alku ja loppu kuorutetaan omalla sanomalla. Huomaa, että tässä tapauksessa torjutaan vastustajan kehystä, ei valhetta.

Vastustaja aloittaa haasteella 1, tähän vastataan, jonka jälkeen vastustaja esittää haasteen 2. Haasteen 2 vastauksessa on iskun paketoiminta totuusvoivällä.

Haaste 1:

Vastustaja haastaa kehyksessä	Vastaa omalla kehyksellä
<p>Persut tietävät olevansa rasisteja, mutta he haluavat hyödyntää uhriutumismahdollisuuden. Kokoomus tietää persujen olevan rasisteja, mutta leikkii sokeaa, koska omat persuuntuneet ja "hyvä hallitusohjelma".</p>	<p>@NN rakentaa hallituksesta pahan valtakunnan, jossa Saatanan ympärille on kerääntynyt omaa etua ajava Kokoomus, vähä-älyinen Kristilliset sekä pelosta tärisevä RKP. Melkoinen sakkii. Kuin elokuvasta. NN jättää huomiotta, että puolueiden voimasuhteet ja siten myös hallitus on kansan äänestämällä ilmaisema</p>

<p>KD:tä ei kiinnosta muut maalliset asiat kuin ilon kieltäminen.</p> <p>RKP tunnustaa olevansa samassa hallituksessa rasistisen äärioikeistopuolueen kanssa, mutta heitä pelottaa hallituksen ulkopuolelle jääminen. Oma vähemmistöasema asetetaan muiden vähemmistöjen edelle.</p> <p>Ja sitten vielä kysytään, miksi politiikkaa pidetään likaisena.</p>	<p>tahto. Onko kansakin Saatanan harhauttamana äänestänyt väärin?</p> <p>Hallitusohjelma on ollut kaikkien saatavilla kesäkuusta asti, miksei NN kritisoi sitä? Sen sijaan hän twiittaa saatanallisia säkeitä, joiden tarkoituksena on leimata hallitus moraalittomuuden tyysijaksi.</p> <p>Mitä tämä kertoo NN:n moraalista? Pitäisikö demokratiassa kansan ääntä kuulla vai eikö pitäisi? Kuinka hyvää ja oikeaa käytöstä on se, että jo ennen hallitustyön aloittamista työn tekijät lytätään pirun pikku apulaisiksi?</p> <p>Tätä voi kukin miettiä tykönänsä.</p>
Selitys	
<p>Vastustaja aloittaa leimaamalla Perussuomalaiset pahantahtoiseksi toimijaksi, jonka ympärille muut hallituspuolueet ovat kokoontuneet omista itsekkäistä syistään.</p> <p>Vastauksessa ensin lisätään löylyä haastajan uhkakuviin, jonka jälkeen kyseenalaistetaan haastajan moraalit. Moraalin kyseenalaistamisen perusteena käytetään yleisiä hyviä asioita, joka tässä tapauksessa ovat demokratia ja kansan ääni. Lopuksi lukijaa kehoitetaan miettimään, että kumpi on oikeassa.</p> <p>Vastauksessa heitetään kuraa samalla mitalla takaisin. Se on toimiva keino, jos väittelyn lopuksi vastustajan päällä on enemmän kuraa kuin omalla päällä, koska lukijalla on kaksi vaihtoehtoa vertailtavana. Kuranheitto tartuttaa likaa myös heittäjään, joten ”kurataseessa” on syytä olla tarkkana.</p>	

Haaste 2:

Vastustaja haastaa kehyksessä	Vastaa omalla kehyksellä
<p>Tuolla hallitusohjelmalla on tällä hetkellä 46,9 prosentin tuki kansalaisilta. Ja jos vaalitulokset pyhittäisi aina kaiken, silloin meillä ei olisi todellakaan varaa valittaa esim. tästä:</p> <p><kuva natsi-Saksan vaalituksesta, jossa kansallissosialistinen puolue voittaa></p> <p>Tai tästä:</p> <p><kuva hymyilevästä Donald Trumpista, kuvassa lukee ”TRUMP WINS”></p> <p>Tai tästä:</p> <p><kuva Viktor Orbanista käsi pystyssä voiton merkiksi></p> <p>Saati hänen hallituksestaan. Et näytä historiasi perusteella noudattavan omia sääntöjäsi:</p> <p><kuva hymyilevästä Sanna Marinista></p>	<p>(1) Valittaa saa ja pitää, mutta ulkoparlamentaariset yritykset kaataa hallitus tai erottaa ministereitä ei kuulu demokratiaan. Tietysti ymmärrän, että ulkoparlamentaarinen horjuttaminen kuuluu vasemmiston perinteeseen ja työkalupakkiin, mutta se pitää torjua. Kansa päättää, ei älymystön oligarkia.</p> <p>(2) On totta, että Marin sai kuraa aiheetta, kuten kaupan kassalla työskentelystä. Kaikki työkokemus on hyödyllistä myös korkeassa asemassa. Sehän on selvä.</p> <p>(3) On myös totta, että Marin sai kuraa ihan aiheesta, kuten väistämällä kysymyksiä eduskunnan kyselytunnilla. Vastausten sijaan saatiin selittelyjä, joiden tavoitteena oli kuluttaa vastaukseen varattu aika sanomatta mitään.</p> <p>Vastasi myös perinteisellä vasemmiston värisuorasyytteellä eli natsit, Trump ja Orban.</p> <p>Pokerivertaus tarvitsisi kaksi korttia lisää. Eiköhän laiteta siihen Kamputsean kansanmurhaaja Pol Pot ja kaikkien tuntema isä aurinkoinen eli Stalin. Ainiin, ne edustavat politiikan vasenta siipeä, joten eivät käy.</p>

	<p>Tämän tyyppinen leimaaminen hajottaa yhteiskuntaa. Onko se tavoitteena? Onko uskosi demokraatiaan horjunut? Vai koetko olevasi niin oikeassa, että se oikeuttaa ulkoparlamentaarisin vaikuttamisen?</p> <p>Kaikki politiikka on moraalista ja tavoittelee hyvää.</p>
Selitys	
<p>Vastustaja aloittaa faktoilla, joita perusteluna käyttäen hän esittää kauhukuvia tulevaisuudesta.</p> <p>Vastaus paketoidaan totuussämpylään. Aluksi toistetaan omaa näkökulmaa (1). Sitten myönnetään vastustajan näkökulma (2). Lopuksi toistetaan taas omaa näkökulmaa (3). Huomaa, että vastustajan näkökulman myöntämiseen (2) käytetään vain vähän tilaa (ja lukijan aikaa).</p>	

6 Väriä tapoja vastata vastustajan kehukseen

Kehystyksen opettelemisen kannalta on myös hyödyllistä tutkia miten vastustajan haasteisiin *ei* kannata vastata, ja mikä olisi parempi tapa.

	Viesti	Selitys
Haaste	Täysi-ikäisillä naisilla tulee olla täysi oikeus peittää hiuksensa hunnulla tai huivilla niin halutessaan. Poliitikkojen ei tule käyttää huntukeskustelua välineenä solvataksaan tai sortaakseen tiettyä ihmisryhmää.	Haastajan tavoite on häivyttää musliminaisten huntupakkoa (=paha). Tämän takia hän kiinnittää huomion <i>oikeuteen valita</i> vaatetus (=hyvä) sekä varoittaa ihmisryhmien solvaamisesta (=paha). Lukijaa ohjataan ajattelemaan naisten oikeutta valita.
Väärin	Totta kai siihen on oikeus. Mutta olisi älyllisesti epärehellistä kieltää, että se on miljoonille naisille pakko. Ja sellainen ei kuulu länsimaiseen sivistysvaltioon. Poliitikkojen tulee tämä sanoa suoraan.	Huomio halutaan kääntää takaisin huntupakkoon, mutta ei onnistuta, koska vastaus on alkuperäisen kehysten sisällä. Oikeudet myönnetään. Tämä on virhe, sillä heti alussa vahvistetaan <i>oikeus valita</i> näkökulmaa. Selittelyt eivät muuta kehystä ja lukija edelleenkin ajattelee musliminaisten oikeuksia valita vaatetus (=hyvä).
Oikein	Täysi-ikäisillä naisilla on oltava oikeus kieltäytyä hunnun tai huivin käytöstä. Tämä on yleismaailmallinen ihmisoikeus, jota sortohallinnot, kuten Iran, eivät kunnioita. Suomessa naiset ovat yhtä arvokkaita kuin miehet. Naiset ovat vapaita patriarkaatin määräyksistä.	Oikea tapa vastata on kääntää huomio pois <i>oikeudesta valita</i> johonkin muuhun, kuten <i>oikeuteen kieltäytyä</i> hunnusta. Kieltäytyminen liitetään ihmisoikeuksiin, joita pahat sortohallinnot eivät kunnioita. Huomio kääntyy huntupakkoon, joka näyttäytyy sortona. Pakon negatiivisuutta korostaa myös se, että verrataan naisten asemaa Suomessa ja muualla.

7 Naurettavuudella vastaaminen

Jos väittelyssä tulee vastaan henkilöön menevä syytös tai muu halventava ilmaisu, niin yksi tapa vastata siihen on viedä keskustelu naurettavuuteen. Kun syytetään naurettavalla väitteellä, niin vastataan vieläkin naurettavammin, jolloin syyttäjä ei voi jatkaa ilman, että altistaisi itsensä naurulle. Naurunalaiseksi tekeminen vie väitteeltä uskottavuuden.

#	Syytös tai herja	Naurettava vastaus
1	Älä yritä puhua koko kansan puolesta, suurin osa suomalaisista ajatteli Marinin olevan hyvä pääministeri. Sinä olet vain kateellinen setämies, joka ei koskaan tule yltämään yhtä korkealle kuin Sanna.	Setämiehet ovat parhaita.
2	Jaksaako näitä sun juttuja kukaan lukea..	Mun jutut on kuin liian hyvää suklaata. Tiedäthän, ei pitäisi mässäyttää makeaa, mutta silti popsii, kun on helposti tarjolla.
3	Sinulla on ongelmia. Hanki apua. <syöttäjän nimimerkissä on sana "Ääliöliberaali">	Minulla on paljonkin ongelmia, mutta valitettavasti ääliöliberaalit ei niissä voi auttaa.
4	Mutta Riikka on ihana 😍😄 <lisäksi kuvakaappaus sometileistä, joissa kehutaan Purran ulkonäköä>	Jep. Olenkin vannoutunut Purra-fani ja kumarrun hänen kenkiensä edessä.
5	Piupau paimenpoika.	Oikea nimitys, olenhan maatilalta kotoisin ja meillä oli lehmä. Jos olisi ollut vuohiakin, niin vuohipaimenen ammatti olisi tullut tutuksi.
6	Ehkä kannattaisi keskittyä ihan omiin asioihin sen sijaan, että kyyllää yksityishenkilön tulemisia ja menemisiä. Pohjan tekstiltä vie myös se, että annat rahaa Venäjää myötäilevälle pedofiili-Muskille, joka on keplotellut miljardikaupalla rahaa USA:n valtiolta. Eri asia?	En minä kyyllää, vaan Seiska ja muu keltainen lehdistö kyyllää, koska Marin mitä ilmeisemmin haluaa, että häntä kyyllätään. Tilanne on win-win, kumpikin osapuoli tienaa. Tämä on sitä kapitalismin ja sosialismin yhteistyötä. Yksi maa - kaksi järjestelmää, kuten kiinalaiset sanoivat aiemmin.
7	Putinin propagandistit kutsuvat tätä "kuollut siili" Heitetään epäily, vaikka ei todistettu kuinka oli. Aamupaloista höpöttäminen, vanha historia, tiedoksi, myös nykyinen PS ja KOK varmasti ilmaisia pulloja ja kahvia saa. Harmi kuin yliylikoulutettu puhuu tällaista roskaa. 🙄	Kas, putin putkahti kommentoissa esille. Tervetuloa tänne hitlereiden, natsien ja fasistien iloiseen joukkoon. Aijoo, oli kommentissa ihan asiaakin. Ylikoulutettu nimittäin pitää paikkansa. Suomalaisen yksityisen sektorin työmarkkinoilla tohtorin koulutuksesta ei ole mitään hyötyä, pikemminkin haittaa.
8	Kiitos Kari kun kerroit olevasi Venäjän ja Putinin puolella. Millainen hyöty sinulle on?	Nyt jo toinen putin kommentoissa. Minun hyöty on tietysti se, että ruplat pullottaa taskuissa maskuliinisen pullotuksen lisäksi.
9	Taas yksi pikkupoika lisää ulisemassa. Kasva aikuiseksi.	Olenkin anonyymien trollien kasvattama.
10	Tähän tyhjänpäiväiseen postaukseen (jonka ihme kyllä jaksomme lukea loppuun) meille jäi vain 1 kysymys: Miten filosofian tohtori jaksaa tuhlata energiaa jonkun biletykseen ja kuka sen maksaa? Suomen valtio ja sen veronmaksajat sinunkin koulutuksesi kai maksoi 😏	Kyllä, veronmaksajien rahoilla opiskelin ja osa opintotuesta meni ryyppäämiseen. Konjakkia on juotu kansan piikkiin. Tämä suomalainen ilmainen koulutusjärjestelmä on hyvä. En tosin jäänyt yliopistoon asumaan.

11	Onpa hassua miten toimit Putinin trollipelikirjan mukaan? Varmasti sattumaa? Ethän sinä Venäjämielistä kuraa jakaisi... Hmm. Ethän..?	Pelaan vain Afrikan tähteä.
12	Hah. Osoititpa yhdellä twiitillä typeryytesi paremmin kuin olisin ikinä itse pystynyt.	Kiitos. Onneksi olen pätevä edes yhdessä asiassa.
13	Sä olet paska ihan kaikessa. Mee takas luolaas.	Luolat ovatkin tärkeitä meille metsästäjä-keräilijöille. Olen kyllä harkinnut kehittyväni maanviljelijäksi, mutta kepun vaalimenestys oli sen verran huonoa, että polttelen nuotiota vielä luolassa.

8 Kirjallisuuslähteet

Alla on kirjasuositukseni kaikille poliittisesta vaikuttamisesta kiinnostuneille. Itseäni kiinnostaa metapolitiikan (yhteiskunnan arvojen, asenneilmapiirin ja kulttuurin strateginen muokkaus) soveltaminen käytännössä, johon nämä kirjat sopivat mainiosti. Jos asia on aivan outo, niin suosittelen aloittamaan peruskurssin ensimmäisestä kirjasta. Peruskurssin kirjat on listattu mielestäni parhaassa järjestyksessä, jos lähtee tilanteesta "en tiedä mitään asiasta".

Suomi ei ole suurvalta vaan joudumme luovimaan suurvaltojen joukossa. Mearsheimerin kirja antaa näkemyksen siihen, kuinka suurvallat toimivat, mutta josta julkisuudessa ei kuule juuri mitään. Julkisuudessa kuulee vain sen, miten suurvallat puhuvat.

Metapolitiikan peruskurssi

1. George Lakoff: *The ALL NEW Don't Think of an Elephant!: Know Your Values and Frame the Debate* (2014)
2. Jonathan Haidt: *The Righteous Mind: Why Good People Are Divided by Politics and Religion* (2013)
3. Drew Westen: *The Political Brain: The Role of Emotion in Deciding the Fate of the Nation* (2008)
4. George Lakoff: *The Political Mind: A Cognitive Scientist's Guide to Your Brain and Its Politics* (2008)

Metapolitiikan syventävät opinnot

- George Lakoff: *Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal about the Mind* (2008)
- George Lakoff: *Metaphors We Live By* (2008)

Suurvaltopolitiikan perusteet

- John J. Mearsheimer: *The Tragedy of Great Power Politics (Updated Edition)* (2003)